

Uppföljning av handlingsplan, budget i balans 3.0

Kollektivtrafiknämnd

Uppföljningsperiod januari till juli 2025

Bakgrund – Handlingsplan för en ekonomi i balans

Inför verksamhetsåret 2023 beslutade Regionfullmäktige i Region Örebro om 151,5 miljoner kronor i minskade ramanslag till regionens olika nämnder. I och med att Kollektivtrafiknämnden haft flera år med ekonomiska utmaningar och en långtidsprognos som visade på fortsatt stora underskott undantogs nämnden från dessa kostnadsreduceringar. Under 2023 prognostiserades ett underskott på 175 miljoner kronor. För 2027 prognostiserades ett underskott med 193 miljoner kronor.

Kollektivtrafiknämnden (maj 2023)	2023	2024	2025	2026	2027
Långtidsprognos (Mnkr)	-175	-196	-177	-186	-193

I verksamhetsplanen för 2024 beslutade fullmäktige om en prisuppräkning på 10 procent och tilldelade Kollektivtrafiknämnden en utökad ram på 101,6 miljoner kronor från den skattehöjning som genomfördes. För att nå ekonomisk balans och täcka det återstående underskottet från 2023 på 50,3 miljoner kronor, utarbetade Kollektivtrafiknämnden en handlingsplan (BIB 3.0) med sju grupperade åtgärdsförslag, som beräknas spara totalt 58,6 miljoner kronor.

Beslutade åtgärder i handlingsplan	Mnkr 2024	Mnkr 2025	Mnkr 2026	Mnkr 2027	Antal åa	Antal förslag
Intäkter	1,5	15,1	16,3	16,5		2
Personalkostnader	0,9	1,7	1,7	1,7	2,00	1
Övriga kostnader	6,19	21,54	34,29	40,39		4
Summa	8,59	38,34	52,29	58,59	2,00	7
Beräknad effekt av handlingsplan	15%	65%	89%	100%		

Beslutad handlingsplan beräknades ge full effekt år 2027 på 58,6 miljoner kronor och inkluderar en minskning av 2,00 årsarbetare (åa) enligt beslutet 2023. Denna handlingsplan kommer att följas upp fyra gånger under 2025:

- Uppföljning av perioden januari – april, 21 maj 2025
- Uppföljning av perioden januari till juli 2024, 28 augusti 2025
- Uppföljning av perioden januari till oktober 2025, 20 november 2025
- Uppföljning av helåret 2025 sker i samband med verksamhetsberättelse 2025

Hur många av handlingsplanens beslutade åtgärder bedöms som uppfyllda?

Antal genomförda åtgärder, handlingsplan

	Handlingsplan Antal åtgärder	Prognos helår jul-25 2025	Andel uppfyllda åtgärder
Summa antal åtgärder	7	1	14%

Handlingsplanen bygger på sju grupperade åtgärder och i uppföljningen kan en åtgärd anses som helt uppfylld i juli 2025. För helåret 2025 beräknas inga fler åtgärder vara uppfyllda.

Vilka synliga effekter kan utläsas för perioden gällande årsarbetare?

Antal minskade årsarbetare (åa) handlingsplan*

	Handlingsplan ÅA	Prognos helår jul-25	Prognos helår 2025	Andel uppfyllda åtgärder
Summa årsarbetare (ÅA)	2,0	1,0	1,0	50%

*Definition årsarbetare, avtalad tjänstgöringsgrad.

Handlingsplanen omfattade en minskning med 2,0 årsarbetare. Sedan senaste uppföljningen har en av de planerade personalåtgärderna nu aktualiserats.

Vilka synliga effekter kan utläsas i redovisningen för perioden i ekonomin?

Prognostiserat utfall av handlingsplan per helår

Intäkt/kostnadsslag	Handlingsplan	Prognos -25	Prognos -26	Prognos -27
Intäkter	16,5	8,3	9,7	20,1
Personalkostnader	1,7	0,0	1,0	1,7
Övriga kostnader	40,4	20,2	34,3	40,4
Summa Mnkr	58,6	28,5	45,0	62,2
Handlingsplanens planerad utfall 25-27		38,3	52,3	58,6
Differens mot handlingsplanens planering		-9,8	-7,3	3,6
Prognos effekt av handlingsplan %		49%	77%	106%

I uppföljning av handlingsplanen för juli 2025 beräknas handlingsplanen ge full effekt år 2027 och då effekterna beräknas till 62,2 kronor på årsbasis. Fram till juli 2025 har en ackumulerad effekt på 7,0 miljoner kronor uppnåtts, vilket motsvarar 12 procent av handlingsplanens totala värde. För helåret 2025 förväntas handlingsplanen generera en effekt på 28,5 miljoner kronor eller 49 procent av handlingsplanens totala värde.

Följer verksamheten den beslutade handlingsplanen ekonomiskt? (Hur ser helårsprognosen av handlingsplanen ut för åren 2024 till 2027?)

Verksamhetens effekter släpar enligt prognosen av den beslutade handlingsplanen med 9,8 miljoner kronor. Effekterna av handlingsplanen har förskjutits något tidsmässigt. Nämndens åtgärder sträcker sig över fyra verksamhetsår och förväntas nå full effekt år 2027 och då överträffa handlingsplanens totala värde med 3,6 miljoner kronor.

Behöver beslutad åtgärdsplan kompletteras med ytterligare åtgärder för att uppfylla handlingsplanens intentioner med en ekonomi i balans senast 2027?

Kollektivtrafiknämndens långsiktiga åtgärdsplan sträcker sig fram till 2027 för att uppnå ekonomisk balans. Utmaningen ligger i att flera faktorer, såsom inflation och bränslepriser med mera, påverkar nämndens kostnader. Det krävs kontinuerliga omberäkningar av prognoser för att ge korrekt ekonomisk information så att nämnden vid behov ska kunna fatta beslut om ytterligare åtgärder för att säkerställa en ekonomi i balans enligt plan 2027.

En viktig förutsättning för att nämnden ska klara en långsiktig ekonomi i balans är att ramanslag justeras årligen efter den kostnadsmix som nämnden har.

Långtidsprognos 2025-2027, avvikelse mot budget efter nu kända förutsättningar

Kollektivtrafiknämnden (maj 2025)	2026	2027
Budgetavvikelse (Mnkr)	-10	-7

Krav på ytterligare åtgärder

När hänsyn tas till kända parametrar fram över den tidsrymd som långtidsprognosen omfattar finns behov av ytterligare åtgärder eller ökat ramanslag med minst 7 miljoner kronor för att en ekonomi i balans ska uppnås 2027.

Rekommendation för fortsatt arbete

Verksamheten har tagit fram en långtidsprognos som även omfattar en ny upphandling av serviceresor. Långtidsprognosen visar även på en kostnadsutveckling från 2028 och framåt gällande exempelvis livstidssäkring av tåg samt ett antal förstärkningar som tjänstepersonsorganisationen ser behöver komma till för att kollektivtrafiken ska öka sin attraktivitet.

Långtidsprognosen påvisar hur redan fattade och planerade beslut genererar framtida kostnader. De beslut som inte är finansierade i exempelvis utökat ramanslag kan medföra ytterligare behov av åtgärder. När hänsyn tas till kostnader som inte fanns med när handlingsplanen togs fram ökar underskottet återigen från och med 2026.

För att säkerställa en ekonomi i balans från 2028 och framåt (dvs. tiden efter handlingsplanens tidshorisont) kan ytterligare åtgärder krävas för att hantera kommande ekonomiska händelser som långtidsprognosen nu tar hänsyn till.

Långtidsprognosen bör fortsätta uppdateras löpande att ge en tydligare uppfattning av hur ekonomin i grova drag ser ut när hänsyn tas till redan nu kända parametrar som exempelvis stora investeringar.

Handlingsplanen är fortfarande i ett tidigt skede och dess effekter är ännu inte tydligt beräkningsbara. Även de trafikreduceringar som ska ske i december 2025 är också svåra att beräkna i nuläget. Det finns också beslut på regional nivå som påverkar kollektivtrafiknämndens framtida ekonomi som exempelvis omförhandling av avtalet om kollektivtrafik för Örebro län.

Ytterligare krav på åtgärder bör därför invänta att trafikreduceringarna ger beräkningsbara effekter samt avvakta hur redan fattade beslut ska finansieras som idag faller ut som kostnad i långtidsprognosen.